

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 55/2021 van 22 april 2021

Betreft: Voorontwerp van wet houdende de invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom (CO-A-2021-045)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, ontvangen op 02/03/2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 22 april 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk (hierna de aanvrager), verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande de artikelen 5, 6, 7, 12, 13, 18, 19 en 22 van een voorontwerp van wet *houdende de invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom* (hierna het voorontwerp).

Context

2. Naast de modernisering van sommige aspecten van het recht op intellectuele eigendom en het ondersteunen van innovatieve KMO's, beoogt het voorontwerp tevens de leesbaarheid en begrijpelijkheid van sommige bepalingen terzake in het Wetboek van Economisch Recht (hierna WER) te verbeteren, inzonderheid ook de omkadering van bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens (waarmee het aanvragen, afleveren en beheren van octrooien gepaard gaat) te verduidelijken en preciseren in het licht van de vereisten van de AVG.
3. Artikelen 12 en 13 van het voorontwerp betreffen de verwerkingen door het Instituut voor Octrooigemachtigden¹ (hierna Instituut).
4. Artikel 12 van het voorontwerp vult artikel XI.75/4 WER aan met een tweede paragraaf. Na de opsomming van de taken van het Instituut in paragraaf 1, voegt de nieuwe paragraaf 2 daaraan een overzicht toe van enkele van de essentiële elementen van de met voormelde taken van het Instituut gepaard gaande gegevensverwerkingen. Deze bepalingen zijn grotendeels hernomen uit artikel 39 van het KB van 30 september 2020 *betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien* en beogen de bestaande regels rond gegevensverwerking door het Instituut in de wet te bevestigen en verankeren, zoals ook eerder door de Autoriteit gesuggereerd in advies nr. 41/2020 van 15 mei 2020.²

¹ Ingevolge de wet van 8 juli 2018 *houdende bepalingen ter bescherming van de titel van octrooigemachtigde* werd terzake in het WER een reglementair kader ingevoegd teneinde een hogere garantie te bieden voor de kwalitatieve dienstverlening door de octrooigemachtigden, welke als volgt worden gedefinieerd: "de natuurlijke persoon die beroepshalve adviestaken inzake uitvindingsoctrooien uitoefent en derden vertegenwoordigt voor de Dienst (voor de Intellectuele Eigendom)"

Ingevolge artikel XI.75/3 WER stelt het Instituut zich tot doel: "de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de professionele, socio-economische, morele en wetenschappelijke belangen van de octrooigemachtigden". De organen van het Instituut zijn: de algemene vergadering, de raad en de tuchtcommissie.

² Advies nr. 41/2020 van 15 mei 2020 *inzake een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien en een ontwerp van koninklijk besluit houdende het tuchtreglement van toepassing op octrooigemachtigden*.

5. Artikel 13 van het voorontwerp wijzigt artikel XI.75/7, §2, eerste lid, WER, dat de taken opsomt van de raad van het Instituut. Hieraan wordt onder een nieuw punt 5°/1 volgende taak toegevoegd: *"binnen de grenzen vastgesteld op grond van de bescherming van bedrijfsgeheimen en van andere wettelijke verplichtingen, alle informatie verstrekken die een gerechtelijke, bestuurlijke of tuchtoverheid hem vraagt binnen het kader van een procedure tegen een lid van het Instituut die betrekking heeft op de uitoefening van het beroep van octrooigemachtigde"*.³
6. De andere bepalingen van het voorontwerp, die het voorwerp uitmaken van onderhavig advies, betreffen de verwerkingen door de Dienst voor de Intellectuele Eigendom bij de FOD Economie⁴ (hierna de Dienst).
7. Artikel 19 van het voorontwerp voegt een nieuw artikel XI.80/2 WER in, waarin in een overzicht wordt voorzien van de doeleinden, t.t.z. de (actueel reeds bestaande) opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, in het kader waarvan de Dienst (persoons)gegevens verwerkt. Het betreft in het bijzonder:
 - het beheer van procedures inzake octrooiaanvragen en verleende octrooien;
 - de verspreiding op zo ruim mogelijke schaal van informatie vervat in octrooiaanvragen en octrooien;
 - het houden van het Register⁵ en de Verzameling⁶ van de uitvindingsoctrooien met het oog op inspectie door overheidsorganen en de economische operatoren, en op het informeren ervan;
 - het beheer van procedures in verband met de vertegenwoordiging voor de Dienst;
 - het promoten van de intellectuele eigendom en de sensibilisering daarrond en
 - het opstellen van rapporten en statistieken.
8. Artikel 18 van het voorontwerp tot invoeging van een nieuw artikel XI.80/1 WER voorziet in de oprichting van een elektronische databank waarin de Dienst alle gegevens moet verzamelen en opslaan die haar worden verstrekt in het kader van de haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, zoals deze bij

³ De Memorie van Toelichting vermeldt dat gelijkaardige bepalingen ook bestaan in andere gereguleerde beroepen, zoals bv. het beroep van auto-expert (zie artikel 25 van de wet van 15 mei 2007 tot erkenning en bescherming van het beroep van auto-expert en tot oprichting van een Instituut van de auto-experts).

⁴ Zoals gedefinieerd in artikel I.13.5°, WER.

⁵ Het betreft het Register van de uitvindingsoctrooien en van de aanvullende beschermingscertificaten, zoals gedefinieerd in artikel I.14.5°, WER.

⁶ Het betreft de Verzameling van de uitvindingsoctrooien en van de aanvullende beschermingscertificaten, zoals gedefinieerd in artikel I.14.6°, WER.

In de Verzameling worden vermeld: *"de bibliografische gegevens van de gepubliceerde octrooiaanvragen, van de verleende octrooien en van de gepubliceerde octrooiaanvragen en verleende octrooien die zijn gewijzigd bij toepassing van de artikelen XI.55, XI.56 en XI.57"* (zie art. XI.27 WER, zoals herschreven/verduidelijkt ingevolge artikel 7 van het voorontwerp)

wijze van overzicht worden vermeld in het nieuw in te voeren artikel XI.80/2 WER (zie vorig randnr.).

9. Ingevolge artikel 22 van het voorontwerp worden voormelde nieuw in het WER te voeren artikelen XI.80/1 en XI.80/2 eveneens van toepassing verklaard op de internationale octrooiaanvragen die bij de Dienst worden ingediend.

10. Artikel 5 en 6 van het voorontwerp betreffen voornamelijk een herschikking van de diverse bestaande paragrafen in respectievelijk artikelen XI.24 en XI.25 WER (welke inzonderheid het publiek toegankelijk maken van octrooiaanvragen en -dossiers betreffen), zonder hieraan inhoudelijke wijzigingen aan te brengen.

Er wordt nu weliswaar uitdrukkelijk vermeldt dat de aanvraag- en octrooidossiers die ter inzage van het publiek (moeten) worden gesteld, ook 'persoonsgegevens in de zin van artikel 4.1 AVG' bevatten, 'wanneer die vereist zijn voor de uitvoering van de opdrachten van algemeen belang toevertrouwd aan de Dienst door en krachtens de bepalingen van boek XI, titel I, WER' en zoals deze bij wijze van overzicht worden vermeld in het nieuw in te voeren artikel XI.80/2 WER.

Er wordt ook uitdrukkelijk vermeld dat de aanvraag- en octrooidossiers ter inzage worden gesteld via het Register.

11. Artikel 7 van het wetsontwerp voorziet eveneens in een herschikking, van artikel XI.27 WER met het oog op een beter begrip.

Er wordt tevens melding gemaakt van de beschikbaarstelling van het Register en de Verzameling van uitvindingsoctrooien via elektronische weg. De Memorie van Toelichting preciseert dat deze toegang via elektronische weg al toepasselijk is in de praktijk, maar nog niet expliciet werd vermeld in het WER.

Er wordt voorts uitdrukkelijk voorzien dat de inschrijvingen in het Register en in de Verzameling voor onbeperkte duur onderworpen blijven aan inzage voor het publiek.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

a. Voorafgaande opmerkingen

12. De Autoriteit herinnert eraan dat elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) niet alleen noodzakelijk en evenredig moet zijn, maar ook moet voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen,

over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke wettelijke norm de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerking beschrijven.⁷ Het gaat hierbij minstens om:

- de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden van de verwerkingen van persoonsgegevens en
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke.

Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen (wat in casu geldt voor de ingevolge artikel 18 van het voorontwerp door de Dienst te houden elektronische databank)⁸, omvat de wettelijke bepaling terzake tevens volgende (aanvullende) essentiële elementen:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de categorieën van betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de categorieën van bestemmingen van de persoonsgegevens (evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarvoor ze de gegevens ontvangen);
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.

13. Zulks neemt uiteraard niet weg dat, voor zover de meest essentiële elementen van de beoogde gegevensverwerking(en) in de wet worden beschreven, verdere details en nadere modaliteiten door de Koning kunnen worden uitgewerkt.

De uitvoerende macht kan weliswaar slechts worden gemachtigd binnen het kader en met het oog op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd.

b. Verwerkingen door het Instituut voor Octrooigemachtigden

b.1 Artikel 12 van het voorontwerp

14. Artikel 12 van het voorontwerp vult artikel XI.75/4 WER aan met een tweede paragraaf.
Na de opsomming van de taken van het Instituut (voor Octrooigemachtigden) in paragraaf

⁷ Zie DEGRAVE, E., *"L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁸ Deze verwerking betreft immers een grootschalige verwerking, waarvan de aanvrager ook zelf aangeeft dat deze kan leiden tot een beslissing met negatieve gevolgen voor de betrokkenen en waarvan de gegevens voor derden toegankelijk zijn.

1, voegt de nieuwe paragraaf 2 daaraan een overzicht toe van enkele van de essentiële elementen van de met voormelde taken van het Instituut gepaard gaande gegevensverwerkingen. Het betreft inzonderheid de doeleinden van de verwerkingen, de verwerkingsverantwoordelijke, de categorieën van betrokkenen en de bewaartermijn.

15. Deze bepalingen zijn grotendeels hernomen uit artikel 39 van het KB van 30 september 2020 *betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien* en beogen de bestaande regels rond gegevensverwerking door het Instituut in de wet te bevestigen en verankeren, zoals ook eerder door de Autoriteit gesuggereerd in advies nr. 41/2020 van 15 mei 2020. Door de meest essentiële elementen van de met de opdrachten van het Instituut gepaard gaande gegevensverwerkingen (waaraan inhoudelijk quasi niet wordt geraakt) in het WER op te nemen, wil de aanvrager tegemoet komen aan het legaliteitsprincipe dat voortvloeit uit de samenlezing van artikel 6.3 AVG en artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM (zie randnr. 12).
16. Het KB van 30 september 2020 *betreffende de vertegenwoordiging inzake octrooien* preciseert -in navolging van het te wijzigen artikel XI.75/4, §2, derde lid, WER- ook de door het Instituut met het oog op voormelde doeleinden te verwerken persoonsgegevens. Het ontwerp van dit KB maakte het voorwerp uit van advies nr. 41/2020 van 15 mei 2020 van de Autoriteit waarvan de (eerder beperkte opmerkingen) naar behoren werd geïmplementeerd.
17. De Autoriteit merkt wel op dat de passage in het nieuw in te voeren artikel XI.75/4, §2, tweede lid, WER, met name: "*Het Instituut verwerkt in het bijzonder enkel de categorieën van persoonsgegevens die toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat nodig is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.*" een loutere herhaling is van wat artikel 5.1.c) AVG reeds voorschrijft.
De rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen houdt een verbod in om deze in nationaal recht om te zetten omdat een dergelijke procedure "*een dubbelzinnigheid kan creëren over zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van hun inwerkingtreding*⁹." In die zin is de Autoriteit van oordeel dat deze passage geen enkele meerwaarde biedt ten aanzien van de bepalingen van de AVG en aldus een schending uitmaakt van het overschrijfverbod. De Autoriteit verzoekt dan ook om de betrokken passage te schrappen.

⁹ HJEU, 7 februari 1973, Commissie c. Italie (C-39/72), Recueil de jurisprudence, 1973, p. 101, § 17). Zie ook : HJEU 10 oktober 1973, Fratelli Variola S.p.A. c. Italiaanse Belastingdienst (C-34/73), Recueil de jurisprudence, 1973, p. 981, § 11 ; HJEU, 31 januari 1978, Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato, Recueil de jurisprudence (C-94/77), 1978, p. 99, §§ 24-26.

b.2 Artikel 13 van het voorontwerp

18. Zoals hiervoor reeds aangehaald, wijzigt artikel 13 van het voorontwerp artikel XI.75/7, §2, eerste lid, WER, dat de taken opsomt van de raad van het Instituut. Hieraan wordt onder een nieuw punt 5°/1 volgende taak toegevoegd: *"binnen de grenzen vastgesteld op grond van de bescherming van bedrijfsgeheimen en van andere wettelijke verplichtingen, alle informatie verstrekken die een gerechtelijke, bestuurlijke of tuchtoverheid hem vraagt binnen het kader van een procedure tegen een lid van het Instituut die betrekking heeft op de uitoefening van het beroep van octrooigemachtigde"*.
19. De Autoriteit neemt hiervan akte en stelt vast dat zulks -in de mate dat hiermee een informatieverstrekking aan de tuchtcommissie van het Instituut wordt beoogd- in het verlengde ligt van wat in het nieuwe artikel XI.75/4, §2 WER (in navolging van advies nr. 41/2020) werd gepreciseerd: *"De verwerking van persoonsgegevens uitgevoerd door elk orgaan van het Instituut in het raam van de werking van het Instituut is beperkt tot wat strikt noodzakelijk is om de doelstellingen bedoeld in het eerste lid die op hem betrekking hebben te bereiken."*
20. De Autoriteit adviseert evenwel om de passage -in toepassing van het principe van minimale gegevensverwerking en met het oog op transparantie en voorzienbaarheid- aan te vullen als volgt:
*"alle informatie verstrekken die een gerechtelijke, bestuurlijke of tuchtoverheid hem vraagt **en nodig heeft** in het kader van procedure tegen een lid van het Instituut die betrekking heeft op de uitoefening van het beroep van octrooigemachtigde, **waarmee deze overheid door of krachtens de wet werd belast**.*

c. Verwerkingen door de Dienst voor de Intellectuele Eigendom bij de FOD Economie

21. De artikelen 18 en 19 van het voorontwerp (aangevuld door artikelen 6 en 7 van het voorontwerp) beogen tegemoet te komen aan het legaliteitsprincipe dat voortvloeit uit de samenlezing van artikel 6.3 AVG en artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM (zie randnr. 12), door de essentiële elementen van de met de opdrachten van de Dienst gepaard gaande gegevensverwerkingen (zoals deze nu reeds verspreid doorheen het WER en diens uitvoeringsbesluiten beschreven staan en waaraan inhoudelijk quasi niet wordt geraakt) bij wijze van overzicht in het WER op te nemen.

c.1. Doeleinden

22. Artikel 18 van het voorontwerp tot invoeging van een nieuw artikel XI.80/1 WER voorziet in de oprichting van een elektronische databank waarin de Dienst alle gegevens moet verzamelen en opslaan die haar worden verstrekt in het kader van de haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, waarvan een beknopt overzicht worden opgenomen in het nieuw in te voeren artikel XI.80/2 WER.
23. Dit -ingevolge artikel 19 van het voorontwerp- nieuw in te voeren artikel XI.80/2 WER, voorziet in een beknopt overzicht van de doeleinden, t.t.z. de (actueel reeds bestaande)¹⁰ opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, in het kader waarvan de Dienst (persoons)gegevens verwerkt. Het betreft in het bijzonder:
- *het beheer van procedures inzake octrooiaanvragen en verleende octrooien beschreven in de bepalingen van boek XI, titel 1 en in de uitvoeringsbesluiten ervan;*
 - *de verspreiding op zo ruim mogelijke schaal van informatie vervat in octrooiaanvragen en octrooien (die bijdraagt tot de stand van de techniek en de kennis)¹¹;*

¹⁰ Ingevolge een nota die bij de adviesaanvraag werd gevoegd betreft het doeleinden/opdrachten die terug te vinden zijn in:

- artt. 6, 9 tot 17, 20, 23 tot 28, 37 tot 46, 49 tot 53, 55 en 56, 59 en 60, 62, 65 tot 77, 80, 82 en 83, 86, 90 tot 96, 98 en 99, 102 en 338 van Boek XI, WER;
- KB van 27 februari 1981 *betreffende het indienen van een Europese octrooiaanvraag, het omzetten ervan in een nationale octrooiaanvraag en het registreren van Europese octrooien met rechtsgevolgen in België*;
- KB van 20 december 1984 *betreffende het bijhouden en de vermeldingen van het register van erkende gemachtigden inzake uitvindingsoctrooien*;
- KB van 2 december 1986 *betreffende het aanvragen, verlenen en in stand houden van uitvindingsoctrooien*;
- KB van 18 december 1986 *betreffende de taksen en bijkomende taksen inzake uitvindingsoctrooien en inzake aanvullende beschermingscertificaten*;
- KB van 24 oktober 1988 *bereffende de samenstelling en werking van de commissie tot erkenning van de gemachtigden inzake uitvindingsoctrooien en de inschrijving en doorhaling in het register van de erkende gemachtigden inzake uitvindingsoctrooien*;
- KB van 31 augustus 2014 *betreffende de uitvoering, wet de elektronische handtekening betreft, van artikel I.14.11° van het Wetboek van Economisch recht*;
- KB van 4 september 2014 *ter uitvoering van de bepalingen betreffende de uitvindingsoctrooien van de wet van 19 april 2014 houdende de invoeging van boek XI, "Intellectuele eigendom" in het Wetboek van Economisch recht en houdende invoeging van bepalingen eigen aan boek XI in de boeken I, XV en XVII van hetzelfde wetboek*;
- MB van 18 maart 2016 *houdende toekenning van een speciale delegatie van handtekening voor bepaalde stukken in verband met uitvindingsoctrooien en aanvullende beschermingscertificaten voor geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen*.

¹¹ In de Memorie van toelichting wordt daarbij het volgende verduidelijkt:

"Eerder ingediende octrooiaanvragen behoren immers tot de stand van de techniek en moeten daarom in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de nieuwigheid van latere uitvindingen. Naast deze noodzaak om de informatie in octrooiaanvragen en octrooien te publiceren om de stand van de techniek te kunnen bepalen, is een dergelijke publicatie een wezenlijk kenmerk van het octrooi. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting van de wet van 21 april 2007 houdende diverse bepalingen inzake indiening van Europese octrooiaanvragen en de gevolgen van deze aanvragen en van de Europese octrooien in België, is het octrooi de uitdrukking van een sociaal contract tussen de uitvinder en de samenleving. De uitvinder maakt de kenmerken bekend van de innovatie waarvoor hij een octrooi aanvraagt. De publicatie van het octrooi is dus een verrijking voor de stand van de technische kennis. Daartegenover kent de overheid de octrooihouder het recht toe om gedurende een beperkte periode te handelen als exclusieve eigenaar van zijn uitvinding. De verwerving van het exploitatiemonopolie van de uitvinding is dus de tegenprestatie voor het openbaar maken ervan. Octrooien zijn dus een beloning voor investeringen in onderzoek, ontwikkeling en innovatie die door de overheid aan uitvinders ter beschikking worden gesteld. Aangezien de stand van de techniek bedoeld is om eeuwigdurend te zijn, in de zin dat deze is samengesteld uit alle kennis die

- *het houden van het Register¹² en de Verzameling¹³ van de uitvindingsoctrooien met het oog op inspectie door overheidsorganen en de economische operatoren, en op het informeren ervan, zodat ze hun rechten kunnen uitoefenen die hen uit hoofde van dit Wetboek worden toegekend, en inlichtingen kunnen inwinnen over het bestaan van oudere rechten van derden;*
- *het beheer van de procedures in verband met de vertegenwoordiging voor de Dienst;*
- *het promoten van de intellectuele eigendom en de sensibilisering daarrond¹⁴ en*
- *het opstellen van rapporten en statistieken aan de hand waarvan de Dienst zijn activiteiten kan optimaliseren en de werking van het systeem van intellectuele eigendom kan verbeteren.”*

24. De Autoriteit is van oordeel dat voormelde (weliswaar ruim omschreven) doeleinden -zoals bijkomend verduidelijkt in de Memorie van toelichting- kunnen worden beschouwd als welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden in de zin van artikel 5, 1.b) AVG.

25. Ze is eveneens van oordeel dat aan de voorzienbaarheid en transparantie van dit overzicht van verwerkingsdoeleinden kan worden verhoogd door dit overzicht (gebeurlijk in de Memorie van toelichting) systematisch aan te vullen met een verwijzing naar de relevante bepalingen uit het WER of diens uitvoeringsbesluiten waarin deze doeleinden/opdrachten verder worden gepreciseerd en uitgewerkt (zoals deze nu door de aanvrager in een aparte tabel bij de adviesaanvraag werden gevoegd).

c.2. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

26. Wat de categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen betreft, beperkt het nieuw in te voeren artikel XI.80/1 WER zich tot vermelding van *"alle gegevens (...) in een elektronische databank op te slaan die haar worden verstrekt in het kader van de aan haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom"* en voegt daaraan toe dat dit ook *"andere dan de in het Register en de*

tot op heden toegankelijk is gemaakt door middel van een schriftelijke of mondelinge beschrijving, gebruik of enig ander middel, is het noodzakelijk dat de informatie in octrooiaanvragen en octrooien voor onbepaalde tijd toegankelijk kan blijven."

¹² Het betreft het Register van de uitvindingsoctrooien en van de aanvullende beschermingscertificaten, zoals gedefinieerd in artikel I.14.5°, WER.

¹³ Het betreft de Verzameling van de uitvindingsoctrooien en van de aanvullende beschermingscertificaten, zoals gedefinieerd in artikel I.14.6°, WER.

In de Verzameling worden vermeld: *"de bibliografische gegevens van de gepubliceerde octrooiaanvragen, van de verleende octrooien en van de gepubliceerde octrooiaanvragen en verleende octrooien die zijn gewijzigd bij toepassing van de artikelen XI.55, XI.56 en XI.57"* (zie art. XI.27 WER, zoals herschreven/verduidelijkt ingevolge artikel 7 van het voorontwerp)

¹⁴ De Memorie van toelichting preciseert wat dit omvat, inzonderheid: *"de verwerking van contactgegevens van ondernemingen, burgers, overheden of van organisaties voor informatie en bewustmaking op gebied van intellectuele eigendom voor wie de promotie- en bewustmakingsactiviteiten bestemd zijn of die ter zake de rol van tussenpersoon vervullen."*

Verzameling opgenomen persoonsgegevens bevatten voor zover die gegevens noodzakelijk zijn in het kader van de opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom die aan de Dienst zijn toevertrouwd.”

27. Enige precisering van de concrete (categorieën van) persoonsgegevens die worden geviseerd, ontbreekt hier.
28. Wat de in het Register en de Verzameling op te nemen persoonsgegevens betreft, stipuleren de artikelen 6 en 7 van het voorontwerp dat de Koning de nadere regels preciseert voor het bijhouden van het Register en de Verzameling, alsook de voorwaarden van beschikbaarstelling voor het publiek, waaronder de categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 4.1 AVG.
29. In het schrijven dat zijn adviesaanvraag begeleidt, bevestigt de aanvrager dat momenteel een ontwerp van koninklijk besluit wordt uitgewerkt waarin, in uitvoering van artikel 6 van het voorontwerp (tot invoeging van een nieuw/geherstructureerd artikel XI.25 WER) een oplijsting zal worden gemaakt van de in het Register en de Verzameling op te nemen persoonsgegevens en de betrokkenen (voornamelijk gebaseerd op wat momenteel reeds doorheen de regelgeving terzake is voorzien).
30. Zoals hiervoor reeds aangehaald (zie randnr. 12), moet het verzamelen en opslaan in een elektronische databank van alle gegevens die aan de Dienst worden verstrekt, in het kader van de aan haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, worden beschouwd als een verwerking van persoonsgegevens die een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigt. Dienvolgens dienen ook de categorieën van persoonsgegevens en de betrokkenen, als essentiële elementen van de verwerking, in het WER te worden bepaald, waarbij eventueel verdere details en nadere modaliteiten door de Koning kunnen worden uitgewerkt, gebeurlijk na bijkomend advies van de Autoriteit (zie artikel 36.4 AVG). Het voorontwerp moet aan deze lacune verhelpen.
31. De Autoriteit stelt voorts vast dat nergens wordt uitgeweid over de "*andere dan de in het Register en de Verzameling opgenomen persoonsgegevens*", zoals aangehaald in het - ingevolge artikel 18 van het voorontwerp- nieuw in te voeren artikel XI.80/1, tweede lid, WER. Ook hiervoor moet het voorontwerp melding maken van de categorieën van persoonsgegevens in kwestie en hun betrokkenen.

32. De Autoriteit herinnert eraan dat persoonsgegevens, in navolging van artikel 5, 1.c) AVG, toereikend, terzake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de beoogde doeleinden (minimale gegevensverwerking).

Een gebrek aan overzicht van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens laat de Autoriteit niet toe de verwerkingen te toetsen aan het principe van minimale gegevensverwerking.

33. Wat het statistisch doeleinde betreft zoals vermeld onder het nieuw in te voeren artikel XI.80/2, 6°, WER (*"het opstellen van rapporten en statistieken aan de hand waarvan de Dienst zijn activiteiten kan optimaliseren en de werking van het systeem van intellectuele eigendom kan verbeteren"*) verwijst de Autoriteit naar artikel 89.1 AVG.

Artikel 89.1 AVG vereist dat elke verwerking voor statistische doeleinden moet worden omkaderd door passende waarborgen zodat technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking te verzekeren en wanneer de statistische doeleinden kunnen worden bereikt door verwerkingen die geen of niet langer een identificatie van de betrokkenen toelaat, dient op deze wijze te werk te worden gegaan.

De verdere verwerking voor statistische doeleinden gebeurt dus bij voorkeur aan de hand van anonieme gegevens¹⁵. Indien het niet mogelijk is om met anonieme gegevens het beoogde verwerkingsdoeleinde te bereiken, kunnen gepseudonimiseerde¹⁶ persoonsgegevens worden gebruikt. Indien ook deze niet toelaten het beoogde doeleinde te verwezenlijken kunnen, slechts in laatste instantie, ook niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens worden aangewend.

c.3. Verwerkingsverantwoordelijke

34. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

¹⁵ Anonieme gegevens: informatie die niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon kan worden gekoppeld (art. 4.1) AVG, a contrario).

Voor meer informatie, zie de opinie 5/2014 (WP216) mbt anonimiseringstechnieken, 2.2.3, blz. 10 van de Groep 29, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinionrecommendation/files/2014/wp216_en.pdf (uitsluitend beschikbaar in het Engels).

¹⁶ "Pseudonimisering: het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt, mits deze aanvullende gegevens apart worden bewaard en technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon worden gekoppeld." (zie artikel 4.5) AVG).

Zie ook het verslag van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering (ENISA): <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>;

35. Artikel 19 van het voorontwerp vermeldt terzake *"de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie via de Dienst in zijn hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke"*.
36. De Autoriteit is van oordeel dat deze bewoordingen (inzonderheid *"via de Dienst"*) mogelijks voor verwarring kunnen zorgen en adviseert hier te verwijzen naar de *"Dienst voor de Intellectuele Eigendom bij de FOD Economie"*, zoals gedefinieerd in artikel I.13.5°, WER.
37. Een transparante aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke is belangrijk daar het de betrokkenen moet toelaten te allen tijde te weten tot wie zich te richten met het oog op de uitoefening van de hen krachtens de AVG toegekende rechten.

c.4. Bewaartermijn

38. Het nieuw in te voeren artikel XI.80/1, vierde lid, WER (artikel 18 van het voorontwerp) stipuleert dat de gegevens in de elektronische databank van de Dienst voor onbepaalde tijd worden bewaard.
39. In de Memorie van toelichting bij artikel 18 van het voorontwerp wordt daaromtrent gepreciseerd:
 - *"Het gaat om een bewaartermijn die identiek is aan de termijn die in het merkenrecht is vastgelegd bij Verordening (EU) nr. 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerk."*¹⁷
 - *"Bovendien moet de bewaartermijn van de gegevens in de databank worden gebaseerd op die van het Register en de Verzameling, aangezien deze databank noodzakelijk is voor het beheer van het Register en de Verzameling."*
40. Betreffende het Register en de Verzameling voorziet artikel 7 van het voorontwerp thans ook uitdrukkelijk dat de inschrijvingen in het Register en in de Verzameling 'voor onbeperkte duur' onderworpen blijven aan inzage voor het publiek, waarbij de Memorie van Toelichting omtrent de noodzakelijkheid van inzage voor onbepaalde tijd verduidelijkt:
"Met name rekening houdend met het sociale contract dat aan de basis ligt van het octrooisysteem waarbij een zo ruim mogelijke verspreiding van de stand van de techniek

¹⁷ Zie artikel 112.5 van Verordening (EU) nr. 2017/1001 (inzake 'Databank'): *"Alle gegevens worden voor onbepaalde tijd bewaard. De betrokkene kan evenwel verzoeken dat persoonsgegevens uit de databank worden verwijderd 18 maanden nadat het Uniemerk is verstrekt of de betrokken procedure op tegenspraak is afgesloten. De betrokkene kan te allen tijde onnauwkeurige of onjuiste gegevens laten corrigeren."*

wordt beoogd, zoals beschreven in de toelichting bij artikel XI.80/2¹⁸, alsmede om redenen van rechtszekerheid, is het noodzakelijk dat dergelijke gegevens openbaar en voor onbepaalde tijd beschikbaar blijven.

Dit is een bewaartermijn die identiek is aan de termijn die in het merkenrecht is vastgelegd in Verordening (EU) 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerken¹⁹.

41. De Autoriteit stelt weliswaar vast dat de elektronische databank van de Dienst ook "*andere dan de in het Register en de Verzameling opgenomen persoonsgegevens*" bevat, waarvoor -behoudens vergissing- voormelde noodzakelijkheid van inzage voor onbepaalde tijd niet geldt. Voor deze gegevens dient het voorontwerp een afzonderlijke bewaartermijn te voorzien.
42. Omtrent bewaartermijn van onbepaalde duur voor de in het Register en de Verzameling op te nemen (persoons)gegevens, merkt de Autoriteit nog het volgende op:
Artikel 23 AVG staat de wetgever toe om o.a. te voorzien in een beperking op de reikwijdte van artikel 5 AVG en bijgevolg ook op artikel 5.1.e) AVG²⁰ op voorwaarde dat daarbij de wezenlijke inhoud van de grondrechten en fundamentele vrijheden onverlet wordt gelaten en het een noodzakelijke maatregel betreft ter waarborging van een van de doelstellingen opgesomd in artikel 23.1 AVG²¹.

¹⁸ Zie ook de toelichting in voetnoot 11 bij randnummer 23.

¹⁹ Zie artikel 111.9 van Verordening (EU) nr. 2017/1001 (inzake 'Register van uniemerken'): "*Alle gegevens, met inbegrip van persoonsgegevens, betreffende de in de leden 2 en 3 bedoelde vermeldingen worden geacht van algemeen belang te zijn en zijn voor derden toegankelijk. Ter wille van de rechtszekerheid worden de vermeldingen in het register voor onbepaalde tijd bewaard.*"

²⁰ Artikel 5.1.e) AVG voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.

²¹ Het betreft de waarborging van volgende doelstellingen:

"a) de nationale veiligheid;

b) landsverdediging;

c) de openbare veiligheid;

d) de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid;

e) andere belangrijke doelstellingen van algemeen belang van de Unie of van een lidstaat, met name een belangrijk economisch of financieel belang van de Unie of van een lidstaat, met inbegrip van monetaire, budgettaire en fiscale aangelegenheden, volksgezondheid en sociale zekerheid;

f) de bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en gerechtelijk procedures;

g) de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van schendingen van de beroepsregels voor gereguleerde beroepen;

h) een taak op het gebied van toezicht, inspectie of regelgeving die verband houdt, als is het incidenteel, met de uitoefening van het openbaar gezag in de in de punten a) tot en met e) en punt g) bedoelde gevallen;

i) de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen;

j) de inning van civielrechtelijke vorderingen."

Daarenboven zijn dergelijke beperkingen niet mogelijk zonder rekening te houden met de voorwaarden neergeschreven in artikel 23, §2 AVG. De wettelijk maatregel in kwestie moet daartoe een aantal specifieke bepalingen bevatten met betrekking tot, ten minste:

- *de doeleinden van de verwerking of van de categorieën van verwerking,*
- *de categorieën van persoonsgegevens,*
- *het toepassingsgebied van de ingevoerde beperkingen,*
- *de waarborgen ter voorkoming van misbruik of onrechtmatige toegang of doorgifte,*
- *de specificatie van de verwerkingsverantwoordelijke,*
- *de opslagperiodes en de toepasselijke waarborgen, rekening houdend met de aard, de omvang en de doeleinden van de verwerking of van de categorieën van verwerking,*
- *de risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en*
- *het recht van betrokkenen om van de beperking op de hoogte te worden gesteld, tenzij dit afbreuk kan doen aan het doel van de beperking."*

De actuele tekst van het voorontwerp beantwoordt niet aan de vereisten en voorwaarden voor dergelijke beperking, zoals voorgeschreven in artikel 23, §2, AVG.

c.5. Bestemmingen

43. Aangezien het verzamelen en opslaan in een elektronische databank van alle gegevens die aan de Dienst worden verstrekt, in het kader van de aan haar toevertrouwde opdrachten van algemeen belang betreffende de intellectuele eigendom, moet worden beschouwd als een verwerking van persoonsgegevens die een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigt, dient -in navolging van het legaliteitsprincipe (zie randr. 12)- in het WER ook opgave te worden gedaan van de derde-bestemmingen/ontvangers van deze (persoons)gegevens.
44. Het nieuw in te voeren artikel XI.80/1 leert dat in de elektronische databank van de Dienst -op het vlak van toegankelijkheid voor derden- 2 grote groepen/categorieën van (persoons)gegevens moeten worden onderscheiden:
 - de in het Register en de Verzameling op te nemen (persoons)gegevens die 'voor het publiek' toegankelijk zijn en
 - de andere (persoons)gegevens die 'beperkt' toegankelijk zijn.

45. Het -ingevolge artikel 6 van het voorontwerp- nieuw in te voeren artikel XI.25 WER vermeldt thans uitdrukkelijk dat aanvraag- en octrooidossiers 'via het Register'²² ter beschikking van het publiek worden gesteld.
46. Het -ingevolge artikel 7 van het voorontwerp- nieuw in te voeren artikel XI.27 WER voorziet thans dat het Register en de Verzameling van uitvindingsoctrooien 'via elektronische weg'²³ door de Dienst ter beschikking van het publiek worden gesteld.
47. Het principe van 'publieke toegankelijkheid' van voormelde documenten (houdende (persoons)gegevens) is dus niet nieuw, wel de praktische invulling ervan.
48. Wat de "*andere dan de in het Register en de Verzameling opgenomen persoonsgegevens*" betreft die de elektronische databank van de Dienst bevat, voorziet het nieuw in te voeren artikel XI.80/1, derde lid, WER, dat deze persoonsgegevens in principe beperkt toegankelijk zijn, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk zou hebben ingestemd met een algemene toegankelijkheid van zijn gegevens.
49. De Memorie van toelichting preciseert terzake enkel dat deze toegang tot de persoonsgegevens in de gegevensbank is beperkt tot personen die dergelijke gegevens uit hoofde van hun functie moeten verwerken.
50. Noch artikel XI.80/1, derde lid, WER, noch de Memorie van toelichting, laten echter toe een duidelijk zich te krijgen op de concrete categorieën van derde-bestemmingen/ontvangers van deze informatie (waaronder persoonsgegevens). In het voorontwerp moet ook aan deze lacune worden verholpen.

c.6. Varia

51. De Autoriteit stelt vast dat het nieuw in te voeren artikel XI.80/1, laatste lid, WER (inzake het nemen van "*geschikte technische en organisatorische maatregelen om een gepast veiligheidsniveau te garanderen*") zich eigenlijk beperkt tot een herhaling van wat reeds wordt voorgeschreven door artikel 32.1 AVG. Zoals ook hiervoor reeds aangehaald (zie randnr. 17) houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in om deze in nationaal recht om te zetten, hetgeen overigens ook geen enkele meerwaarde biedt. De Autoriteit verzoekt dan ook om deze passage te schrappen.

²² In het huidige artikel XI.25 WER werden deze dossiers op de zetel van de Dienst ter inzage gelegd van het publiek.

²³ In het huidige artikel XI.27 WER wordt voorzien dat het Register en de Verzameling op de zetel van de Dienst (en op de website van de Dienst > enkel voor de Verzameling) door het publiek kan worden ingezien.

OM DEZE REDENEN,

De Autoriteit,

Is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in de het voorontwerp:

- schrapping van passages in artikelen XI.75/4, §2 en XI.80/1, laatste lid, WER, wegens strijdig met het overschrijfverbod (randnrs. 17 en 51);
- aanvulling van artikel XI.75/7, §2, 5°/1, WER conform randnr. 20;
- systematische aanvulling van het overzicht van verwerkingsdoeleinden in artikel XI.80/2 WER (gebeurlijk in de Memorie van toelichting) met verwijzing naar de relevante bepalingen uit het WER of diens uitvoeringsbesluiten (randnr. 25);
- opgave van de te verwerken categorieën van persoonsgegevens en de betrokkenen in het WER, waarbij details en nadere uitvoeringsmodaliteiten bij uitvoeringsbesluit kunnen worden uitgewerkt na bijkomend advies van de Autoriteit (zie randnrs. 30 en 31);
- transparante en ondubbelzinnige aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke (zie randnr. 36);
- voorzien in een bewaartermijn voor de persoonsgegevens in de elektronische databank van de Dienst (andere dan deze die in het Register of de Verzameling moeten worden opgenomen) (zie randnr. 41);
- omkadering van de bewaartermijn van onbepaalde duur voor de in het Register en de Verzameling op te nemen (persoons)gegevens conform artikel 23 AVG (zie randnr. 42);
- precisering van de concrete categorieën van derde-bestemmingen/ontvangers van de 'beperkt' toegankelijk informatie (waaronder persoonsgegevens) in de elektronische databank van de Dienst (zie randnr. 50).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum